

ЦІННОСТІ МОДЕРНОЇ ЕРИ: ГЕНДЕРНІ СТУДІЇ

ІВАНОВ Микола,

журналіст,

Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, вул. Мельникова, 36/1, м. Київ, 04119, Україна,
e-mail: nox.vertigo@gmail.com

Стаття віднаходить, досліджує та оприявнює історичну актуалізацію соціокомунікативної, світоглядної та історіософічної проблематики «гендерної презентації», відстежує еволюцію у підходах до її критичного оцінювання, дає оцінку історичним і культурологічним перетинам цього парадигмального явища сучасного гуманітарного дискурсу. У роботі застосовуються окремі методи літературної компаративістики та герменевтики, робиться спроба соціально-конструктивістського вирішення конфлікту між модерними й традиційними світоглядними орієнтаціями. Робота заторкує парадигму гендерних студій у філософському і ціннісному ракурсах, а також препарує феномен «ресентименту» і перегляду літературного канону за гендерним критерієм. Поряд із оцінною стратифікацією й академічною оцінкою дискурсу гендерної презентації у ЗМІ у статті значне місце віддається структурним культурологічним дослідженням, асоціативним лабіринтам і ланцюгам тощо.

Ключові слова: гендер, дискурс, ідеологія, студії.

Вступ. Запровадження університетських гендерних студій на сьогодні стало не просто технічним питанням, а передусім питанням, пов'язаним із конфліктом ціннісних орієнтацій. Запровадження «гендерної ідеології» породило потужний інтелектуальний дискурс, учасниками якого стали провідні громадські авторитети суспільства – інтелектуали, публіцисти й письменники. Діапазон цього дискурсу вражає: в його рамках можна спостерігати протистояння ціннісних, культурних, геополітичних та інтелектуальних орієнтацій, емоційні відозви й фундаментальні філософські обґрунтування, інфантильний ескапізм по один бік «інтелектуальної барикади» та категоричний і войовниче налаштований ригоризм – по інший.

Гендерна проблематика – одна з найважливіших царин посткласичного мислення, без якої неможлива сучасна критична теорія. Фемінізм як самодостатній і надзвичайно впливовий напрям критики й особлива світоглядна ціннісна орієнтація в ХХ ст. знайшов методологічні підстави в постструктуралізмі й деконструкції, психоаналізі та соціології [6]. Робота Мішеля Фуко «Історія сексуальності» дала потужний поштовх розвитку гендерних досліджень і досі залишається авторитетним і вагомим дослідженням.

Загалом проблематика «гендерної філософії» є складовою частиною більш глобального і всеохоплюючого діалогу між традиціоналізмом і модернізмом, а також консервативно-правим і ліберально-лівим дискурсами. Цей історичний діалог поглядів, позицій, ціннісних орієнтацій і генерацій відзначається провокативною гостротою, підривною аргументацією, сміливістю й експансивністю – у всій своїй діалектичній широті від стоїчного розумування реалістичної філософії аж до постмодерного кітчу.

Вивченням проблем гендерної презентації займалася ціла низка українських дослідників. Зокрема цій проблематиці присвячені праці А. Волобуєвої, Н. Сидоренко, Л. Таран, С. Кушнір, Н. Остапенко, Т. Старченко, М. Скорик, О. Поди, а також російських науковців: Н. Ажгіхіної, О. Вороніної, О. Здравомислової, А. Кириліної та ін.

Усе вищезазначене обумовлює винятковий інтерес до гендерної проблематики і визначає мету дослідження – визначити інтелектуальну і ціннісну роль гендерних студій в освітній системі, знайти координати гендерної проблематики у парадигмальних рамках історичного діалогу між модернізмом і традиціоналізмом. Серед

головних завдань роботи – проілюструвати шляхи критичної актуалізації світоглядної та ідейної проблематики ґендерних студій у світлі конфліктогенних мотивів сьогодення, зокрема – зіткнення цивілізаційних цінностей. Об’єктом дослідження є ґендерна презентація, предметом – ціннісні та історичні аспекти ґендерної презентації в університетських ґендерних студіях.

Методи дослідження. Основні методи дослідження зав’язані на пошуку нових асоціативних та культурних парадигм, що спонтанно або закономірно з’являються в сучасному інформаційному просторі; застосовується культурно-порівняльний аналіз, робиться спроба дешифрувати культурні коди досліджуваних матеріалів, з’ясувати контекст, визначити гуманітарні резонанси за допомогою компаративістики, деяких аспектів герменевтики тощо.

Результати й обговорення. Ґендерна презентація у ЗМІ, мистецтві й літературі має потужну ідеологічну і світоглядну роль, оскільки непомітно впливає на формування світоглядних орієнтирів та ціннісних орієнтацій. Асиміляційні та контамінаційні прийоми ґендерної презентації у ЗМІ настільки потужні та унікальні, що незалежно від часу постають викликами і мистецтву, і театральній практиці, й наукам про літературу. Сучасні інтерпретатори ґендеру – «культурні матеріалісти» (всі неомарксистичні), «новоістористи» та «феміністи» – сьогодні створили не просто потужну інтелектуальну фундацію, а й ідеологічну школу з власним «ресентиментом» та ревізіоністськими претензіями. У цьому приховано чимало небезпек. Постмодерне посткласичне мислення відмінє абсолютні цінності класичної епохи і – загалом – заперечує природне право (Кант та ін.). Непорушні світоглядні орієнтири класичної ери піддаються ідеологічній ревізії і переносяться з абсолютної позиції традиційних цінностей в еволюційне русло. Філософія як система радикального пізнання істини трансформується в ідеологію. За таких обставин університетські ґендерні студії дуже швидко переходять із культурологічних позицій на засади взятої в облогу фортеці: будь-яка – чи то расова, чи то сексуальна – «інакшість» потрапляє як «провідна зоря сутінкової епохи мультикультуралізму».

Показовими в цьому сенсі є тексти дослідниці Седжвік Косовскі [3]. Її книги можна вважати свідченням глибокої суперечності всередині ліберальної ідеології, на яку вказував ще Фуко: заганяючи суб’єкта в рамки певної (ґендерної, сексуальної, расової та ін.) ідентичності, вона одночасно робить із цієї ідентичності об’єкт гноблення. Авторка розглядає низку ідентичностей, пов’язаних із привілейованою і гіпертрофованою позицією гнобленої меншини. Однак якщо Косовскі загалом констатує і реінтерпретує класику, то чимало її сучасників прагне до радикального перегляду класичного західного літературного канону згідно з ґендерним критерієм [3].

Ревізіоністські намагання перегляду канону викликають потужний інтелектуальний спротив у колах традиційної критики, що спирається на елітівські й постмерсоністські критичні підходи. У своїй фундаментальній праці «Західний канон» відомий літературний критик і професор Єльського університету Гарольд Блум критикує так звану «школу ресентименту» до якої, в його баченні, входять і ґендерні студії [1]. Зокрема він піддає гострій критиці спроби радикального перегляду літературного канону, що відкидає естетичні критерії і зосереджується на расовому або ґендерному детермінізмі:

«Якщо літературний канон – продукт виключно класових, расових, ґендерних та національних інтересів, те саме, гіпотетично, можна було би сказати про інші мистецтва, наприклад, музику або малярство Матісса та Стравінського, в такому разі, теж варто разом із Джойсом та Прустом дезавувувати як мертвих білих європейських чоловіків. Я спостерігаю за натовпами нью-йоркців на виставці Матісса і думаю: не вже їх привела сюди суспільна обумовленість?»

Коли школа ресентименту перемаже серед істориків та критиків мистецтва, як перемогла у філологічній освіті, невже на Матісса перестануть ходити, а натомість

організовано попрямують на базгранину «Герілья Ѓорлз»? Безглуздість цих питань очевидна, коли згадуєш велич Матісса, і так само Стравінському не загрожує, що балетні компанії світу замінять його твори політично коректною музикою. Чому ж тоді література настільки вразлива перед натиском соціальних ідеалістів? Одна з відповідей, можливо, така: через поширену ілюзію, що для створення та сприйняття художньої літератури (як ми звикли її називати) потрібно менше знань і менше технічних навиків, ніж в інших мистецтвах.

Якби ми всі говорили нотами або мазками пензля, думаю, Стравінський з Матіссом потрапили би під той самий удар, що й канонічні літератори. Примушуючи себе читати всі ті численні твори, що висуваються як альтернатива західному канону, я постійно ловлю себе на думці: ці претенденти, напевно, вірять, що все своє життя розмовляли прозою або що їхня відвертість – це вже готова поезія, яка потребує лише косметичного редагування» [1]. Таким чином, на думку Г. Блума, існують або естетичні цінності, або расовий, класовий, гендерний детермінізм.

Нове бачення фемінності, що висувається гендерними студіями, стає «каменем спотикання» в грандіозному діалозі між традиціоналізмом і модернізмом. Якщо – скориставшись методами соціальної критики чи неомарксистськими студіями – становище жінки в різні епохи можна легко детермінувати соціальними чинниками, то естетичний, нематеріальний образ жінки залишається потужним фактором формування гуманітарних контекстів, а не просто атрибутом буржуазного снобізму. Відмова від класичних (у світлі модерної ери – гротескних) образів жінок «квітко-основ'яненського раю» і, що більш вагомо, витонченої фемінності куртуазної поезії та авраамічних релігій призвела до культурного вакууму. Естетика культурного образу несе в собі потужний, не підвладний часовій ентропії та ревізіоністським намаганням марксистських гендерних студій заряд енергій, основна з яких є, поза сумнівом, лібідною. І це неможливо спростувати за допомогою феміністичного чи будь-якого іншого дискурсу. Саме тому університетські гендерні студії повинні закладатися з розумінням того, що моделювання і нав'язування іншого, відмінного від традиційного, образу фемінності є теж формою ідеологічного терору. Патріархальні образи жінки, притаманні всім авраамічним релігіям, зокрема християнству, ісламу та юдаїзму, формувалися не лише соціальними чинниками, а й метафізичними, а тому є не просто минуцями конструктами, але – у певному сенсі – одвічними цивілізаційними параметрами [9].

Для світу науки класичним явищем є інтерпретаційні скандали. Саме тому університетські гендерні студії повинні відкидати маніфестовані загальники. Образ фемінності має подаватися делікатно, в усій повноті його гуманітарних резонансів. Кожне Я є недоторканим, а отже, кожна особистість вправі сама обирати та обстоювати ідеологічні, культурні чи метафізичні витоки своєї самості. Річард Вівер писав, що «every man participating in a culture has three levels of conscious reflection: his specific ideas about things, his general beliefs or convictions, and his metaphysical dream of the world» («кожна людина, яка співдіє в культурі, має три рівні свідомого сприйняття: свої специфічні ідеї стосовно речей, свої вірування або переконання і свій метафізичний сон про реальність») [11]. Таким чином, і лезбійка зі Стокгольма, яка притримується лівої ідеології, і набожна сербська католичка, і мусульманка-шиїтка повинні мати рівні умови презентації власної ідентичності, причому жодна з цих «самостей» не може розглядатися як «передова» чи, навпаки, «ретроградна». Форма гендерної ідентичності не повинна ставати прокрустовим ложем або ідеологічним штампом, що нав'язується ззовні.

Університетські гендерні студії повинні засновуватися на абсолютній, відомій ще з часів вікторіанців, інтелектуальній чесності й бути основою діалогу й евристичного дослідження. Домінантним слід вважати вивчення історичної генези гендеру. Гендерні студії повинні зводитися до історіософічних констатацій і висновків, а не

перетворюватися на лабораторію створення «нової людини» (сумнозвісним загальником тут можна вважати «нову людину» тоталітарних утопій).

Вичення історії гендеру – один з першочергових пріоритетів інтелектуальної фундації. Гендерні студії повинні вивчати взаємозв'язок між баченням фемінності/маскулінності та історичними епохами. У 1932 р. польський психіатр Тадеуш Білікевич написав химерне і блискуче дослідження «Ембріологія в епоху бароко і рококо» [4]. Згідно з Білікевичем долями епохи бароко правили могутні й часто віроломні чоловіки – геніальні полководці, кардинали, королі й регенти. Вважалося, що проєкція майбутньої людини – громадянина й діяча – цілком укладена в статевій клітині. Таке бачення фемінності/маскулінності через призму фізіологічного натуралізму багато в чому визначало ідеологічні інвективи та соціально-ієрархічні взаємозв'язки цілої епохи.

В епоху рококо агресивну маскулінність змінила справжня порнократія фемінності: королеви, аристократичні куртизанки, фаворитки й могутні дами півсвіту владно, а часом легковажно кидали жереб долі народів і держав. Таке бачення знову було продиктоване накладанням фізіологічно-натуралістичної моделі людини на соціум і соціальні відносини [4]. Тлумачення фемінності/маскулінності зводилося до фізіологічного детермінізму.

Університетські гендерні студії мають інтерпретувати гендер не просто як наслідок біології чи примхливих історичних взаємозв'язків та інерцій, а, передусім як конструкт, що має надзвичайно складний генезис. Курс гендерної освіти повинен показувати, що в якихось аспектах статевість – це екзистенціальний конструкт, який має свою діалектичну широту, вона конструюється і піддається деконструкції.

У вивченні та інтерпретації історії гендеру варто відмовитися від усіх пережитків історіографії XIX ст. Свого часу шотландський історіограф Карлейль написав, що експансивна епоха поетів, вождів і пророків проминула і закони романтичного XIX ст. повернути вже неможливо. У викладі історії гендеру є дві рівновеликі спокуси: з одного боку, це так званий есхатологічний тріумфалізм XIX ст., що бере початок ще від Гіббона, а з іншого – оптимістичний марксистський еволюціонізм, який соціальні зміни неминуче і категорично розглядає як «прогрес» і «поступ». За такої моделі, історичні епохи з їх унікальною цінністю і культурно-історичною спадщиною будуть розглядатися зі снобістською зневагою. Перший підхід небезпечний своєю «міфологічною спекулятивністю», позаяк вбачає в новій фемінності нову космогонію і передбачає власну есхатологію, тобто дуже швидко перетворюється на ідеологію, що загрожує гуманітарним наукам справжнім месіанським терором.

Необхідно додати, що однокі й тенденційні гендерні студії несуть у собі чимало потенційних небезпек. Методологічні підходи гендерних студій є порівняно новими, хоча сам дискурс є, у певному сенсі, безперервним і свої епістеміологічні та діалектичні межі визначив ще за часів Великої французької революції (згадати хоча б категоричні гасла громадянки Олімпії де Гуж). Дискурс молодий, а отже майже неминуче несе в собі чимало суперечностей і замаскованих під інтелектуальний дискурс ідеологічних маніпуляцій. В епоху ерозії традиційних і непорушних із часів римського права громадських інститутів суспільство і гендерна репрезентація стикається з низкою проблем, головними з яких є моральний релятивізм, індеференціалізм, а подекуди майже зідеологізований нігілізм цього дискурсу.

В університетських гендерних студіях будь-яка соціальна програма, модель чи філософсько-ідеологічна візія, пов'язана з гендерним питанням, повинна розглядатися передусім як варіативна, взаємозамінна, інтегральна сторона дискурсу, тобто така, що не пропонує dokonаних рішень, а перебуває на етапі постійного діалектичного становлення. Саме вивчення гендерного питання у його діалектичній динаміці (насамперед у світлі його зв'язків з історією (генеза питання) та морально-етичними

цінностями класичної західної цивілізації (через природне право, дао тощо) є гарантом інтелектуальної чесності та наукової повноважності цього дискурсу.

Гендерні студії потребують системних досліджень, які б пролили світло на те, як гендерні моделі та стереотипи залежать від конфлікту генерацій, освітніх систем, «культурного середовища», рівнів соціалізації тощо. Потрібно розуміти, що запровадження гендерних студій не повинне ототожнюватись із запровадженням гендерної ідеології. І що саме «гендерна ідеологія» сьогодні є одним із каменів спотикання у грандіозній дискусії між традиціоналізмом і модернізмом. Гендерні студії у ЗМІ повинні неunikно заторкувати не лише ЗМІ, а й усі ланки суспільної взаємодії, способи репрезентації жіночої та чоловічої ідентичностей у культурі та мистецтві.

Домінуючий у «лівому» дискурсі погляд на гендер сьогодні походить не з класичної реакції на фундаментальні християнські цінності, а з натуралістичних концепцій культури. У мистецтві, культурних промоціях та рекламі холодне аристотелівське раціо чи застебнутий на всі гудзики моралізм підміняється нестримним діонісійським екстазом. Концепція гедоністичного задоволення від власної сексуальності виведена в новітній «символ віри».

Крах європейської метафізики і запровадження антихристиянського, позитивістського мислення має далекосяжні й часто трагічні наслідки. Зокрема нещодавно у Німеччині ліберальними католицькими організаціями був розповсюджений буклет, у якому йшлося про те, що гендерна ідеологія вкладається в контури традиційної католицької теології і пастирської практики [5]. Майже одразу після появи буклета єпископ Регенсбурґа наголосив, що пастирський обов'язок змушує його підняти свій голос проти такого помилкового судження. Єпископ Фодерголцер наголосив, що буклет опублікований без його відома і згоди, – ба, більше! – навіть без його ознайомлення зі змістом.

«Гендерні теоретики використовують питання рівності з метою інкорпорації в суспільство поняття людини, яке далеко виходить за рамки вирішення проблеми рівності і, як це не парадоксально, призводить до розмивання того, що вони начебто хочуть захистити, зокрема внутрішньої вартості чоловіка і жінки. Гендерна теорія заперечує саму природу чоловіка і жінки і тим виключає віру в доброго Бога Творця», – сказав владика Фодерголцер [5].

Подібні ексцеси спостерігаються й у Канаді – раніше традиційно католицько-протестантській країні, християнський контур якої все частіше атакується гендерною ідеологією. Єпископ Калґарі Фрідріх Генрі оприлюднив гостре послання проти державного гендерного тоталітаризму в провінції Альберта: «Дорогі мої брати і сестри! Мене тривожить, що в Альберті тоталітаризм живий і процвітає [...] Дві форми обману перешкоджають здійсненню будь-якого плану розвитку нації, це – безумство релятивізму й безумство влади, яка накидає «єдиноправильну» ідеологію», – звертається єпископ до вірних у першій частині свого послання [2].

Владика наголошує на тоталітарному характері державного накидання морального релятивізму та гендерної ідеології. Оприлюднені 13 січня 2016 р. «Керівні принципи» Уряду Альберти, на думку Владики Генрі, мають не лише присмак безумства релятивізму, а й у насильницький спосіб нав'язують громадянам антикатолицьку ідеологію. Більше того, калґарський єпископ наголошує, що «Керівні принципи» не відповідають рішенню Верховного суду Канади від 19.03.2015 р. і тому мусять бути відкликані. Єпископ Генрі у другій частині свого послання наголосив, що сьогодні канадське суспільство рухається у напрямку встановлення диктатури релятивізму, який не визнає нічого, крім власного людського еґо і його гедоністичних рефлексій [2].

Усі теоретичні тенденції в суспільних науках, що домінують останніх півсторіччя і пов'язані з гендерним дискурсом, вкладаються в те, що свого часу пропагували Мішель Фуко й уся школа французьких ревізіціоністів. Пов'язує їх метафізичне відкидання закону й прийняття спонтанності як єдиної норми. Такі терміни, як «мета-

нарація», «одноголосність», «фундаментальність», «присутність», сприймаються як прояви авторитарної істини чи однозначності, що властива чистій фемінності/маскулінності. Тому не дивує, що подібні терміни в західній критиці зараз використовуються для того, щоб когось дискредитувати. Протилежно до старих принципів і стабільних істин терміни «різноманітність», «відмінність», «гетерогенність», «відсутність» сприймаються як позитивна альтернатива.

Сьогодні «маргінальність» та «інакшість» усе частіше подаються як рятівна, провідна зоря. «Іншість» трактується як сила визволення і тяжіє до антиномійного (антизаконного) ідеалу. Відкидання чітких меж маскулінності/фемінності й радикальне розширення епістеміологічних меж гендерного дискурсу майже неминуче ведуть до морального релятивізму. Вперше в європейській історії «іншість» усе частіше стає мірилом норми. Мішель Фуко – один із наймодніший зараз теоретиків культури – також свідомо належить до цієї школи. Його інтелектуальна діяльність присвячена саме руйнуванню норм громадянського суспільства. Сьогодні практично всі теоретики культури користуються його надбанням, його аналізом: те, що є шляхетним культурним ідеалом або піднесеним баченням життя, або інтелектуально прикрашеним бажанням домінації, або класовим інтересом, або метафізикою присутності. Звідси, від Фуко, класичний постулат нашого постмодерного часу: культура – це скам’янілий, суспільно прийнятний і риторично прихований вираз пожадань тих, хто має владу.

Письменник і теоретик літератури Марк Словка в «Harper’s Magazine» гостро виступив проти того, що він назвав величезним засиллям економічного раціоналізму в сьогоднішній вищій освіті. Ми є, пише він, «hypnotized by quarterly reports and profit margins» («загіпнотизовані кварталними звітами і межами прибутків») [7]. І проти цього менталітету опанованості капіталом Словка виступає за важливість культури в надії на відновлення «глибокої громадянської функції мистецтва і гуманістичних наук». Соціальний гуманіст тут виступає представником школи «ре-сентименту»: «Вірю, що нами не настільки панує світ товарів і послуг, наскільки нами панує нематеріальний світ наших капризів, забаганок, припущень, помилок і брехні») [7]. Такий моторошний світогляд типовий для нашого часу. Культура вже більше не сприймається як метафізична, а категорія фемінності/маскулінності – як апріорно незмінні. Замість цього ми вважаємо, що культурний ідеал і гуманістичні норми життя насправді – це перевдягнені й оманливі висловлювання. Словка не доводить до кінця свою думку. Але сьогоднішня культурна та літературна теорія дає ту відповідь, якої Словка уникає: культурні твори мистецтва – рафінований вираз наших матеріальних, інстинктивних пожадань за задоволенням і домінацією.

Висновки та перспективи. Запровадження гендерних студій в університетській освіті повинне заторкувати чотири аспекти. Перший аспект – історичний і соціокультурний, про який докладно говорилося вище, другий – ціннісний, третій – практичний. Гендерні студії мають включати оглядовий курс, у якому повинно йтися про гендерний досвід різних типів суспільств і людських спільнот (передусім досвід колективної організації від фаланстері Фуре до Гільдії мистецтв та ремесел Раскіна та ін.). І четвертий, останній, і, мабуть, найважливіший аспект – прикладний. Курс гендеру має показати як зреалізувати й перенести теоретичну соціальну модель у суспільні відносини.

Гендерні студії доцільно згрупувати в чотири блоки: 1-й – «Вступ до курсу», 2-й – «Життєві стратегії індивіда», 3-й – «Гендер і сім’я», 4-й – «Гендерна рівність та шляхи її досягнення». Метою курсу має стати вивчення фемінності й маскулінності у рамках гендерних досліджень і сучасного гуманітарного дискурсу. Основне завдання курсу полягає в тому, щоб критично проаналізувати генезу і шляхи критичної актуалізації фемінності і маскулінності, їх інтелектуальний конструкт, епістеміологічні рамки та метафізичні основи. У курсі потрібно обговорювати такі дискусій-

ні проблеми, як криза та ерозія маскулінності, зміна гендерних ролей, гегемонна та альтернативні маскулінності, гендерна презентация у традиційному і модерному суспільстві тощо. Разом із тим курс повинен зійти з позицій есхатологічного триумфалізму на позиції соціально-конструктивної парадигми, інтелектуальної чесності, морального монізму та евристичного пізнання. Підсумком курсу може слугувати теза про те, що сучасна криза традиційного суспільства може стати прологом для якісно нового перегляду соціальних відносин, а сучасний стан гендерного дискурсу – це не візія близького занепаду, яке віщував Карпентер, а – незважаючи на критичні сумніви – перша зоря нового відродження.

1. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Г. Блум ; заг. ред. Ростислава Семківа ; пер. з англ. – К. : Факт, 2007. – 720 с.

2. Генрі Ф. Проти насадження гендерного тоталітаризму в канадській провінції Альберта [Електронний ресурс] / Ф. Генрі // Католицький оглядач. – Режим доступу : <http://catholicnews.org.ua/vladika-fridrih-genri-proti-nasadzhennya-v-kanadskiy-provinciya-alberta-gendernogo-totalitarizmu>. – Дата доступу : 15.03.2016.

3. Кософски И. С. Эпистемология чулана / И. С. Кософски ; пер. с англ. – М. : Идея-пресс, 2002. – 272 с.

4. Флек Л. Дискусія з Л. Т. Білікевічем [Електронний ресурс] / Л. Флек // Статті і монографії. – Режим доступу : <http://www.psm.in.ua/psm/04.aspx-818.html> – Дата доступу : 15.03.2016.

5. Фодерголцер Р. Єпископ Регенсбургу розкритикував буклет німецьких єпископів стосовно гендерної теорії / Р. Фодерголцер // Католицький оглядач. – Режим доступу : <http://catholicnews.org.ua/iepiskop-regensburgu-rozkritikovav-buklet-nimeckih-iepiskopiv-stosovno-gendernoyi-teoriyi>. – Дата доступу : 15.03.2016.

6. Янчук Е. И. Гендер / Е. И. Янчук // Новейший философский словарь ; сост. А. А. Грицаков. – Мн. : Изд. В. М. Скакун, 1998. – 155–157 с.

7. Slouka M. Dehumanized. When math and science rule the school [Electronic resource] / M. Slouka // Harper's Magazine. – Reference : <https://harpers.org/archive/2009/09/dehumanized/> – Accessed : 15.03.16.

8. Mickey L. M. Marquette's Gender Regime [Electronic resource] / L. M. Mickey // First Things. – Reference : <http://www.firstthings.com/article/2016/04/marquettes-gender-regime> – Accessed : 15.03.2016.

9. Leithart P. J. Gender Totalitarianism [Electronic resource] / P. J. Peter // First Things. – Reference : <http://www.firstthings.com/blogs/leithart/2016/03/gender-totalitarianism>. – Accessed : 15.03.2016.

10. Reno R. R. Deadly-progressivism [Electronic resource] / R. R. Reno // First Things. – Reference : <https://www.firstthings.com/web-exclusives/2015/11/deadly-progressivism>. – Accessed : 15.03.2016.

11. Reno R. R. Empire of Desire [Electronic resource] / R. R. Reno // First Things. – Reference : <http://www.firstthings.com/article/2014/06/empire-of-desire>. – Accessed : 15.03.2016.

UDC 007 : 304 : 659.3

The values of the modern era: Gender Studies

Ivanov Mykola, journalist,

Taras Shevchenko National University of Kyiv, The Institute of Journalism, 36/1, Melnykova St., Kyiv, 04119, Ukraine, e-mail: nox.vertigo@gmail.com

The article explores the relevance of gender studies in Ukrainian education. The work deals with the socio-communicative, ideological and philosophical issues of gender studies. An important place in the article is devoted to the problem of gender presentation. The article examines the ideological clash of the traditional and the modern era. The author used methods of hermeneutics and comparative literature, literary criticism, cultural and comparative analysis. The article identifies issues and ideological breadth of Gender Studies, examines the benefits and potential dangers of their introduction. Significant place in the definition is given to the historical genesis of the gender and the gender presentation. The article explores the clash of Christian and secular value systems, human and civilizational conflict resonances in the context of gender discourse. The article prepares phenomenon of «ressentiment» and the view of the Western canon at the gender criteria. The gender discourse in the article is illuminated at different

angles from a position of the different philosophical systems. The author keeps definitive assessments instead of preferring to research the historical genesis of the question.

The result of the study can be considered as following: gender studies in the Ukrainian education should consider the Christian civilization experience and get the bases of the reliable evaluation and historical foundation.

Key words: *gender, discourse, ideology, studies.*

Ценности современной эры: гендерные студии

Иванов Николай

Статья исследует историческую актуализацию социокоммуникативной, мировоззренческой и историософической проблематики «гендерной презентации», отслеживает эволюцию в подходах к ее критической оценке, дает оценку историческим и культурологическим сечениям этого парадигмального явления современного гуманитарного дискурса. В работе применяются отдельные методы литературной компаративистики и герменевтики, делается попытка социально-конструктивистского решения конфликта между современными и традиционными мировоззренческими ориентациями. Работа затрагивает парадигму гендерных исследований в философском и ценностном ракурсах, а также препарировывает феномен «ресентимента» и пересмотра литературного канона согласно гендерному критерию. Наряду с оценочной стратификацией и академической оценкой дискурса гендерной презентации в СМИ в статье значительное место отдается структурным культурологическим исследованиям, ассоциативным лабиринтам и т. п.

Ключевые слова: *гендер, дискурс, идеология, студии.*

1. Bloom H. Western canon: books on the background of the eras / H. Bloom ; ed. by Rostislav Semkiv ; translated from English. – K. : Fact, 2007. – 720 p.
2. Henri F. Stands against gender totalitarianism in the Canadian province of Alberta [Electronic resource] / F. Henri // Catholic commentator. – Reference : <http://catholicnews.org.ua/vladika-fridrih-genri-proti-nasadzhennya-v-kanadskiy-provinciya-alberta-gendernogo-totalitarizmu>. – Accessed : 03.15.2016.
3. Kosofsky I. S. Epistemology of pantry / I. S. Kosofsky. – M. : Idea-Press, 2002. – 272 p.
4. Flek L. Discussion with L. T. Bilikevich [Electronic resource] / L. Flek // Articles and monographs. – Reference : <http://www.psm.in.ua/psm/04.aspx-818.html> – Accessed : 15.03.2016.
5. Foderholtser R. Bishop of Regensburg criticized the booklet of the German bishops regarding gender theory / R. Foderholtser // Catholic commentator. – Reference : <http://catholicnews.org.ua/iepiskop-regensburgu-rozkritikovav-buklet-nimeckih-iepiskopiv-stosovno-gendernoyi-teoriyi>. – Accessed : 03.15.2016.
6. Yanchuk E. I. Gender: The newest philosophical dictionary / E. I. Yanchuk ; comp. by A. A. Hritsanov. – M. : Editor V. N. Skakun, 1998. – 155–157 p.
7. Slouka M. Dehumanized. When math and science rule the school [Electronic resource] / M. Slouka // Harper's Magazine. – Reference : <https://harpers.org/archive/2009/09/dehumanized/> – Accessed : 15.03.2016.
8. Mickey L. M. Marquette's Gender Regime [Electronic resource] / M. L. Mattox // First Things. – Reference : <http://www.firstthings.com/article/2016/04/marquettes-gender-regime>. – Accessed : 15.03.2016.
9. Leithart P. J. Gender Totalitarianism [Electronic resource] / P. J. Peter // First Things. – Reference : <http://www.firstthings.com/blogs/leithart/2016/03/gender-totalitarianism>. – Accessed : 15.03.2016.
10. Reno R. R. Deadly-progressivism [Electronic resource] / R. R. Reno // First Things. – Reference : <https://www.firstthings.com/web-exclusives/2015/11/deadly-progressivism>. – Accessed : 15.03.2016.
11. Reno R. R. Empire of Desire [Electronic resource] / R. R. Reno // First Things. – Reference : <http://www.firstthings.com/article/2014/06/empire-of-desire>. – Accessed : 15.03.2016.

Статья надійшла до редакції 22.04.2016